

El fil de l'absurditat

Tantes vegades hem dit i sentit dir que la generació literària de la guerra civil, aquella que essent hereva del Noucentisme va veure i viure l'esfondrament del seu món i de les seves esperances, que aquesta generació ha de ser avaluada des del benefici del dubte, amb l'atenuant de no saber què hauria estat si no hagués existit aquell daltabaix, que sembla que, de fet, aquest sigui el gran impediment o la gran excusa per no jutjar objectivament el valor, el nivell, la qualitat o la influència de l'obra de qualsevol dels membres d'aquesta generació.

Calders és un d'ells. El primer tram de la seva carrera artística (no només literària) rebé el cop de gràcia d'una guerra, d'un exili, d'un retorn més que discret i d'un reconeixement tardà i, probablement, molt parcial, de la seva obra.

Però, més enllà de les circumstàncies condicionants (no pas atenuants), Calders creà un microcosmos en la seva ficció. Com Espriu, com Perucho, com alguns altres. Un món de l'absurd del real, un joc de miralls que oferien una visió fragmentada i distorsionada de la realitat (personal, de la condició humana, de la seva ciutat, de Catalunya, de Mèxic, d'indrets imaginaris, tant se val). Una visió, però, no gaire més fragmentada o distorsionada que les que considerem objectives o fidels.

Calders tenia una habilitat especial per localitzar, identificar i estirar el fil d'absurditat còmica, dramàtica o tràgica de qualsevol instant, indret o situació de la vida. I de tot això en féu un univers personal, amb les seves obsessions, els seus valors i símbols i els seus especials mecanismes de funcionament.

És justament aquest univers, aquesta realitat múltiple i polièdrica, resultant de l'aplicació dels miralls de la ficció, el que ha motivat l'interès del CCCB per la proposta dels professors Castellanos i Melcion, en aquesta coproducció amb la Institució de les Lletres Catalanes. El món de Calders habitarà uns mesos entre nosaltres.